

TERVISELE OHTLIKUD SEISUNDID

Annelly Soots, arst ja funktsionaalse toitumise terapeut ja Pille Javed, arst ja funktsionaalse toitumise terapeut

Toitumishõustajale ja -terapeutile oluline teave terviseseisunditest, mille puhul tuleb klient suunata arsti vastuvõtule või erakorralise meditsiini osakonda.

1. TERVISESEISUNDID, MILLEGA SUUNATA KAS PEREARSTI VASTUVÕTULE VÕI EMO-SSE

Valu

- Püsiv/pikaaegne valu

Kui vastuvõtul selgub mistahes keha piirkonna pikaaegselt püsinud valu, millega klient pole meditsiinilisse kontrolli pöördunud, tuleb ta suunata arsti vastuvõtule, et selgitada välja valu põhjus. Olla eriti tähelepanelik, kui valu on pea piirkonnas, rindkeres, kõhu piirkonnas või kui urineerimisega kaasneb püsivalt valu.

- Ägedad valud, mis vajavad meditsiinilist sekkumist:
 - Rindkeres tekkinud äge valu õhupuudusega või ilma;
 - Kõhupiirkonna äge valu;
 - Peavalu, millega kaasneb oksendamine, iiveldus, valguskartus, teadvuse muutus, vm sümptomid;
 - Urineerimisel tekkinud intensiivne valu;
 - Valu liiges-lihassüsteemis, mis takistab liikumist.

Veritsemine

Kui vastuvõtul selgub mistahes veritsus, millega klient pole meditsiinilisse kontrolli pöördunud, tuleb ta suunata arsti vastuvõtule, et selgitada välja verejooksu põhjus.

Olla eriti tähelepanelik, kui esinevad järgmised seisundid/sümptomid:

- Veri rögas, okses, uriinis või väljaheites;
- Mittemenstruaalne veritsemine tupest (menstruatsioonide vaheperioodil, menopausieas või raseduse ajal).

Muud seisundid, mille korral vajab klient meditsiinilist sekkumist

Kui vastuvõtul selgub, et kliendil on esinenud või esineb allpool loetletud seisundeid või sümptomeid ning klient pole tekkinud seisundite järgselt meditsiinilisse kontrolli pöördunud, tuleb ta suunata arsti vastuvõtule.

- Teadvusekaotus(ed), teadvuse hägustumine, desorienteeritus ajas või kohas.
- Seletamatu palavik, eriti kui see on püsiv või taastekkiiv.
- Seedetrakti kaebused: pikalt kestnud või korduvad oksendamised ja /või kõhulahtisus.

- Hingamistakistus sh takistatud ninahingamine.
- Neelamistakistus.

Kiire (seletamatu) kaalukaotus

Liigne kõhnumine, seletamatu kaalukaotus lühikese aja jooksul, sh *anoreksia nervosa* või vältiva söömishäire kahtlus.

2. TERVISESEISUNDID, MILLEGA SUUNATA KLIENT PSÜHHOTERAAPIASSE

Söömishäired, sh emotsionaalne söömine

3. TERVISESEISUNDID, MILLEGA SUUNATA KLIENT PSÜHHIAATRI VASTUVÕTULE

- Hallutsinatsioonid, luulud.
- Raske depressiooni või ärevusseisundi (nt paanikahäire) kahtlus.
- Foobiad, sh söömisega seotud.

Kasutatud kirjandus:

Toitumisnõustaja kutsestandard (tase 5, versioon 1), 2013, lisa5: Tervisele ohtlikud seisundid.
<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10495122>